

Figuren rijden

Sommige ruiters vinden in de bak rijden maar saai. Figuren rijden kan het leuker maken. En juist daarmee kun je je paard leren goed te luisteren naar je hulpen.

Tekst: Lieke van der Kemp-van Wersch
Foto: DigiShots

Op de juiste plek de wending inzetten om een figuur te rijden is heel belangrijk. Bij van hand veranderen of een gebroken lijn begin je als je buitenbeen bij de letter is.

Linker- of rechterhand

Rijden op de linkerhand betekent dat het paard op de hoefslag linksom loopt, en in de hoeken steeds een bocht naar links maakt. Je linkerhand is dan aan de binnenkant. Dus als je paard rechtsom loopt, rijd je op de rechterhand. Als je de andere kant op gaat rijden, dan ga je van de linker- naar de rechterhand of andersom. Daarom heet het 'van hand veranderen'.

Hoeken in rijden

Goed de hoeken in rijden hoort erbij, zodat je paard niet beter weet dan dat het zo hoort. Als dat lukt, weet je dat je paard je aanwijzingen heeft begrepen. Omdat een hoek een stukje van een volte is, kun je bij het oefenen van de hoeken in rijden, voltes maken in de hoek. Maak die wat kleiner dan halve baan, dus niet tot aan de middellijn. Dan krijg je een beetje gevoel hoe een hoek gereden moet worden: als een stukje van een volte.

Binnenkant en buitenkant

Als je op de hoefslag rijdt, is de kant van de omheining de buitenkant. De binnenkant is de kant naar het midden van de manege. Omdat de hulpen linksom en rechtsom meestal hetzelfde zijn, kun je de hulpen het beste aanleren door zo veel mogelijk te praten over binnenbeen, buitenbeen, binnenteugel en buitenteugel. Dat is op de andere hand wel het andere been of hand, maar je hoeft dan geen links of rechts te onthouden.

Nooit doen

Veel – onervaren – ruiters zie je vaak vlak voor de hoek het paard met zijn hoofd naar buiten sturen, in de hoop dat hij dan beter de hoek in loopt. Het lastige is dat het paard dan niet meer de juiste kant opkijkt en scheef zal lopen. Dat is altijd fout. Het paard hoort altijd te kijken in de richting waarin hij gaat, behalve bij moeilijke oefeningen uit de hoge dressuur.

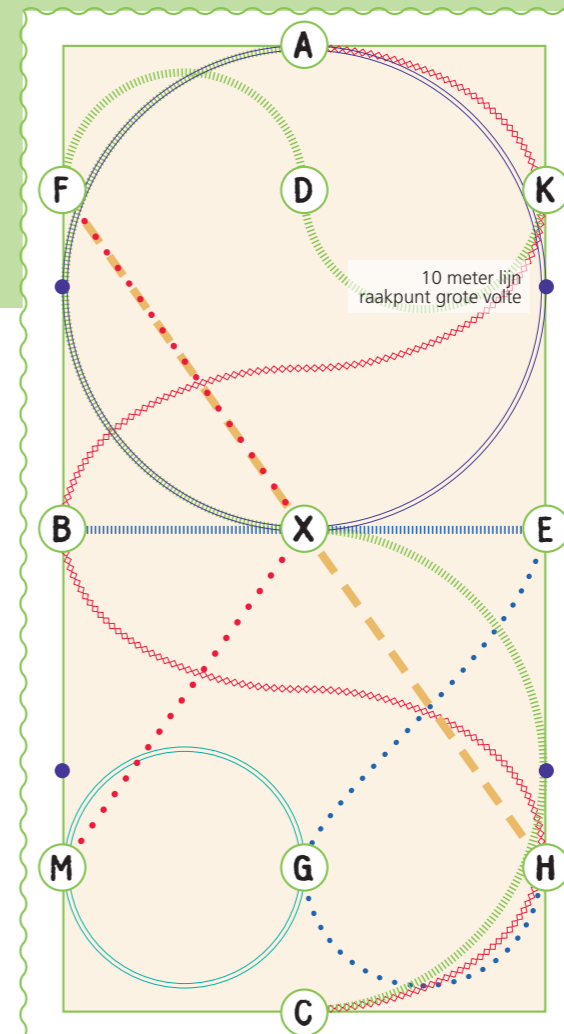
Letters onthouden

De bak is bijna altijd een rechte-hoek van meestal twintig bij veertig meter. Op de omheining staan de letters die je kunt gebruiken voor het rijden van de figuren. Een ezelsbruggetje kan je helpen de letters langs de hoefslag te onthouden: **Alle Friese Boeren Met Centen Hebben Een Koets**. Dit rijmpje klopt alleen als je linksom rijdt, op de linkerhand! Voor de letters D, X en G op de middellijn zijn er geen bordjes. Die moet je gewoon onthouden!

Wist je dit?

Je hoeft dit niet te onthouden, maar het is wel leuk om te weten waar de letters op de lange zijde langs de hoefslag vandaan komen. Ze stammen uit de tijd dat de Duitse Cavalerie tussen de kazernes in een rijbaan had gemaakt. Iedere kazernedeur had een eigen letter. Dat was de beginletter van een functie aan het Duitse hof en uit de cavalerie.
F Furst; Prins
B Bannertrager; Vaandeltrager
M Meister; Steward
H Hoffmarshall; Edelman
E Edeling; Eregast
K Kaiser; Koning

(bron: Dressuurstal van Baalen)

Welke figuren zijn er?

- gebroken lijn
- grote voltes (cirkel en helemaal rond)
- volte halve baan (van hoefslag tot middellijn)
- ||||| grote en kleine S
- ◇◇◇◇◇ slangevoltes met een drie (of meer) bogen
- links- of rechtsomkeert
- ||||| afwenden in een rechte lijn (bijvoorbeeld E-X-B)
- diagonaal van hand veranderen (bijvoorbeeld F-X-H)

Als je wedstrijden rijdt, kun je nog andere figuren tegenkomen. Die gaan we niet verder bespreken.

Gebroken lijn

De gewone gebroken lijn loopt vanuit de hoek na A of C naar het midden van de manege (X) en weer terug naar de hoek op dezelfde lange zijde. Eigenlijk zijn het eerste en laatste stuk van de gebroken lijn hetzelfde als bij van hand veranderen, de hoeken rijd je op dezelfde manier. Kijk als je begint met de gebroken lijn naar A of C en probeer op de middellijn te komen net voor X zodat – als je wending terug naar de hoefslag maakt – het midden van je wending op de lijn B-E ligt.

Tips voor afwenden

Als je een wending maakt voor een rechte lijn naar de overkant (bijvoorbeeld A-C of B-E), begin je altijd drie meter voor de letter. Kijk eerst waar je naartoe wilt. Meteen daarna maak je de wending, zodat je in één keer op die rechte lijn komt. Maak je een wending om van hand te veranderen, voor een volte of gebroken lijn, begin dan als jouw buitenbeen bij de letter is. Aan de overkant moeten de voorbenen van het paard precies bij de letter op de hoefslag zijn.

Het maakt niet uit hoe groot of klein je binnen- of buitenbak is. Netjes en correct van hand veranderen en de gebroken lijnen rijden, kun je in elk formaat bak. Volgende maand gaan we verder met dit onderwerp.

Van hand veranderen

Met van hand veranderen wordt meestal de diagonaal bedoeld, de schuine lijn. Dat zijn de lijnen van F naar H of van K naar M en andersom natuurlijk. Ook kun je de korte diagonaal rijden, bijvoorbeeld van B naar K of H en van E naar F of M en andersom. Van been verwisselen bij het lichtrijden doe je altijd aan het einde van de diagonaal, vlak voordat je op de hoefslag gaat. De gekleurde lijnen in het plaatje laten zien op welke manieren je van hand kunt veranderen.